

Briseļē, 22.5.2017.
COM(2017) 511 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Itālijas 2017. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2017. gada stabilitātes programmu

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Itālijas 2017. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2017. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu¹ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību², un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu³,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas⁴,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu⁵, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2017. gada 9. un 10. martā. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu⁶, kurā Itālija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

² OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

³ COM(2017) 511 final.

⁴ P8_ TA(2017)0038, P8_ TA(2017)0039 un P8_ TA(2017)0040.

⁵ COM(2016) 725 final.

⁶ COM(2016) 728 final.

politiku. Eiropadome atbalstīja šo ieteikumu 2017. gada 9. un 10. martā, un 2017. gada 21. martā Padome to pieņēma⁷.

- (2) Tā kā Itālijas kā dalībvalsts valūta ir euro un ņemot vērā to, ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpēja saikne, Itālijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu, kas ir atspoguļots 1.–4. ieteikumā, īstenošana.
- (3) 2017. gada ziņojums par Itāliju⁸ tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Itālijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem ieteikumiem, un Itālijas progress virzībā uz stratēģijas „Eiropa 2020” valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī⁹. Komisijas veiktā analīze vedina secināt, ka Itālijā ir pārmērīga makroekonomiskā nelīdzsvarotība. Ņemot vērā augsto ienākumus nenesošo aizdevumu īpatsvaru un bezdarbu, liels valsts sektora parāds un ieilgusi vājas produktivitātes dinamika nozīmē riskus, kuriem ir pārrobežu ietekme. Īpaši svarīgi ir rīkoties, lai samazinātu risku, ka nelabvēlīgi tiek ietekmēta Itālijas ekonomika un – ņemot vērā valsts lielumu un pārrobežu nozīmi – ekonomiskā un monetārā savienība.
- (4) Itālija 2017. gada 27. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus. Itālijas valsts reformu programmā ir ietvertas gan īstermiņa, gan vidējā termiņa saistības. Īstermiņā plānots galīgajā redakcijā pieņemt vēl nepieņemtos tiesību aktus, kuri attiecas uz konkurenci un kriminālprocesa un noilguma termiņa reformu, un īstenot nabadzības apkarošanas likumu, kā arī pasākumus saistībā ar uzņēmumu līmeņa sarunām, nodokļu pārbīdi un privatizāciju. Vidējā termiņā pasākumi attiecas uz publiskajām finansēm, nodokļiem, darba tirgu, banku un kredītu sistēmu, konkurenci, valsts pārvaldi, tiesu iestādēm un ieguldījumiem. Valsts reformu programmā ietverti arī problēmjautājumi, kas apzināti 2017. gada ziņojumā par Itāliju un eurozonai adresētajā ieteikumā, tostarp vajadzība atjaunot investīcijas un nodrošināt publisko finanšu stabilitāti. Ja šie pasākumi tiks pilnībā īstenoti norādītajos termiņos, tie palīdzētu novērst Itālijas makroekonomisko nelīdzsvarotību un īstenot konkrētai valstij adresētos ieteikumus. Pamatojoties uz Itālijas politisko saistību novērtējumu, Komisija apstiprina savu iepriekšējo vērtējumu, ka makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras ietvaros šajā posmā nav vajadzīgi nekādi turpmāki pasākumi. Politikas reformu programmas īstenošana tiks cieši pārraudzīta, piemērojot īpašas uzraudzības procesu.
- (5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, veicot dalībvalstu programmu plānošanu attiecībā uz Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondi) 2014.–2020. gadam. Kā paredzēts tiesību aktā, kas reglamentē ESI fondus¹⁰, gadījumā, ja ir nepieciešams atbalsts attiecīgo konkrētai valstij adresēto

⁷ OV C 92/01, 24.3.2017., 1. lpp.

⁸ SWD(2017) 77 *final*.

⁹ COM(2017) 90 *final*.

¹⁰ 23. pants Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu

ieteikumu īstenošanā, Komisija var lūgt dalībvalsti pārskatīt un grozīt tās attiecīgās ESI fondu programmas. Komisija ir sniegusi papildu norādes par minēto noteikumu piemērošanu¹¹.

- (6) Uz Itāliju pašlaik attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa un noteikums par parādu. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā plāno samazināt nominālo deficītu no 2,4 % no IKP 2016. gadā līdz 2,1 % 2017. gadā un līdz 1,2 % 2018. gadā un līdz 2019. gadam sasniegt kopumā līdzsvarotu budžeta stāvokli. Plānots, ka vidēja termiņa budžeta mērķis, kas noteikts kā līdzsvarots budžeta stāvoklis strukturālā izteiksmē, tiks sasniegts līdz 2019. gadam un uzturēts šādā līmenī 2020. gadā, savukārt pārrēķinātā¹² strukturālā bilance abos gados norāda uz nelielu strukturālo deficītu (0,3 % no IKP). Pēc tam, kad vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2016. gadā vēl vairāk palielinājās (līdz 132,6 % no IKP salīdzinājumā ar 132,1 % 2015. gadā), stabilitātes programmā tiek prognozēts, ka 2017. gadā tā kopumā stabilizēsies un no 2018. gada samazināsies, 2020. gadā sasniedzot 125,7 %. Neskaidrība par stabilitātes programmā iekļautās vidēja termiņa budžeta stratēģijas saturu un īstenošanu rada lejuvērstus riskus gan izaugsmes perspektīvām, gan budžeta mērķu sasniegšanai. Konkrēti – saskaņā ar Komisijas 2017. gada pavasara prognozi 2018. gadā ir paredzams gandrīz tāds pats reālā IKP pieaugums kā 2017. gada stabilitātes programmā prognozētais, neraugoties uz būtiski lielāku deficītu. Tas ir tādēļ, ka Komisijas prognozē nav ietverts PVN kāpums (0,9 % no IKP), kas tiesību aktos paredzēts kā „drošības klauzula”, lai 2018. gadā sasniegtu budžeta mērķus, kā arī tādēļ, ka 2017. gada stabilitātes programmā ir apstiprināts nodoms neizmantot šo klauzulu, pirms nav sniegta sīkāka informācija par alternatīviem kompensējošiem pasākumiem. Turklāt 2017. gada stabilitātes programmā norādīts uz nodomu rast papildu iespējas nodokļu sloga samazināšanai.
- (7) 2017. gada stabilitātes programma liecina, ka bēgļu ārkārtas pieplūduma un 2016. un 2017. gadā veikto drošības pasākumu vispārējā ietekme uz budžetu ir ievērojama, un stabilitātes programmā ir sniegti atbilstīgi pierādījumi par šo papildu budžeta izmaksu apmēru un veidu. Saskaņā ar Komisijas sniegto informāciju attiecināmie papildu izdevumi, kas saistīti ar bēgļu ārkārtas pieplūdumu, 2016. gadā sasniedza 0,06 % no IKP, savukārt attiecināmie papildu izdevumi par drošības pasākumiem bija 0,06 % no IKP. Saskaņā ar sākotnējām aplēsēm attiecināmie izdevumi, kas saistīti ar bēgļu ārkārtas pieplūdumu, 2017. gadā būs 0,16 % no IKP¹³. Turklāt ārkārtas seismiskās aktivitātes dēļ Itālijas iestādes 2017. gadā atsaucās uz ārkārtējo apstākļu klauzulu. Saskaņā ar sākotnējām aplēsēm attiecināmie izdevumi, kas saistīti ar ārkārtas seismisko aktivitāti, 2017. gadā būs 0,18 % no IKP¹⁴. Regulas (EK)

un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006, OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.

¹¹ COM(2014) 494 *final*.

¹² Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un citus pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodiku.

¹³ Šīs summas pamatā ir 0,25 % no IKP no kopējām, 2017. gada stabilitātes programmā aplēstajām budžeta izmaksām, no kuriem atskaitītas pagaidu atkāpes 0,03 % apmērā no IKP un 0,06 % apmērā no IKP, kas jau piešķirtas attiecīgi 2015. un 2016. gadā. Savā atzinumā par Itālijas 2017. gada budžeta plāna projektu Komisija paziņoja, ka tā būtu gatava apsvērt papildu novirzi sakarā ar bēgļu pastāvīgo ārkārtas pieplūdumu Itālijā, arī ņemot vērā 2016. gada oktobra Eiropadomi, kura atzina „to nozīmīgo, arī finansiālo ieguldījumu, ko pēdējos gados ir sniegušas pierobežas dalībvalstis”.

¹⁴ Savā atzinumā par Itālijas 2017. gada budžeta plāna projektu Komisija uzskatīja, ka izdevumus, kas paredzēti ārkārtas situāciju pārvaldībai, un preventīvo ieguldījumu plānu valsts teritorijas aizsardzībai pret seismiskiem riskiem varētu uzskatīt par pasākumiem ar integrētu būtību. Nākamajos gados tikai

Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā un 6. panta 3. punktā izklāstītie noteikumi atļauj šos papildu izdevumus, jo bēgļu pieplūdums, spēcīgie terorisma draudi un ārkārtas seismiskā aktivitāte ir neparasti notikumi, to ietekme uz Itālijas publiskajām finansēm ir ievērojama un ilgtspēja, pieļaujot īslaicīgu novirzi no vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai nepieciešamajām korekcijām, netiktu apdraudēta. Tāpēc nepieciešamā korekcija vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai 2016. gadā ir samazināta par 0,12 % no IKP, lai ņemtu vērā papildu izmaksas, kas saistītas ar bēgļiem un drošību. Attiecībā uz 2017. gadu galīgais novērtējums, tostarp par attiecināmajām summām, tiks veikts 2018. gada pavasarī, pamatojoties uz Itālijas iestāžu sniegtajiem novērotajiem datiem.

- (8) Attiecībā uz 2016. gadu Itālijai tika atļauta pagaidu novirze – proti, par 0,5 % no IKP – no nepieciešamās korekcijas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, lai ņemtu vērā apjomīgas strukturālās reformas, kas labvēlīgi ietekmēs publisko finanšu stabilitāti ilgtermiņā, kā arī pagaidu novirze par vēl 0,25 % no IKP, lai ņemtu vērā valsts ieguldījumu izdevumus ES līdzfinansētos projektos. Ieguldījumu klauzulas gadījumā viens no atbilstības kritērijiem ir publisko ieguldījumu palielinājums. Jaunākie dati par 2016. gadu liecināja, ka – salīdzinājumā ar 2015. gadu – publiskie ieguldījumi 2016. gadā ir samazinājušies (par 1,6 miljardiem euro). Tomēr Padome atzīst, ka ir specifiski faktori, kas pagājušajā gadā ierobežoja publiskos ieguldījumus. Viens faktors bija neskaidrība saistībā ar pāreju uz jauno publiskā iepirkuma un koncesiju kodeksu, kas tika pārskatīts saskaņā ar 2016. gadā pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem. Turklāt un vēl jo svarīgāk – jaunā plānošanas perioda sākuma dēļ 2016. gadā strauji saruka ar ES fondu palīdzību finansētie ieguldījumi, savukārt no valsts līdzekļiem finansētie ieguldījumi nedaudz pieauga (par 1,1 miljardu euro). Tāpēc, ņemot vērā to, ka no valsts līdzekļiem finansētie ieguldījumi 2016. gadā palielinājās un izdevumi, kas saistīti ar ieguldījumu klauzulu, neaizstāja šos ieguldījumus, Itālijai var atļaut pagaidu novirzi (0,21 % no IKP) saistībā ar ieguldījumu klauzulu; šī novirze atbilst valsts izdevumiem, kuri var pretendēt uz līdzfinansējumu un par kuriem ziņots 2017. gada stabilitātes programmā. Pēc tam, kad ņemta vērā kopējā papildu elastība, kas saskaņā ar ārkārtēju apstākļu klauzulu ir 0,83 % no IKP, kā arī strukturālā reforma un ieguldījumu klauzulas, Komisijas 2017. gada pavasara prognoze norāda uz nelielu novirzi no ieteiktās korekcijas virzībā uz vidēja termiņa mērķi 2016. gadā.
- (9) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Itālijai panākt ikgadēju fiskālu korekciju 0,6 % vai lielākā apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķi 2017. gadā. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, pastāv risks būtiskai novirzei no ieteiktās korekcijas virzībā uz vidēja termiņa mērķi 2017. gadā, kā arī 2016. un 2017. gadā, kopā ņemot. Tomēr minētais secinājums mainītos un norādītu uz nelielas novirzes risku, ja no 2017. gadam izvirzītās prasības atskaita pagaidu piešķirumu, kas paredzēts ārkārtēju apstākļu klauzulai saistībā ar bēgļu ārkārtas pieplūdumu un preventīvo ieguldījumu plānu valsts teritorijas aizsardzībai pret seismiskiem riskiem (saskaņā ar sākotnējām aplēsēm minētais piešķirums kopumā sasniedz 0,34 % no IKP).
- (10) Paredzams, ka 2018. gadā Itālija, ņemot vērā tās fiskālo situāciju un jo īpaši tās parāda līmeni, veiks papildu korekcijas virzībā uz savu vidēja termiņa budžeta mērķi – līdzsvarotu budžeta stāvokli strukturālā izteiksmē. Atbilstīgi vispārpieņemtai metodikai, ko izmanto Stabilitātes un izaugsmes pakta ietvaros, minētā korekcija

pozitīvas pakāpeniskas izmaiņas šim mērķim iezīmētajos līdzekļos tiktu uzskatītas par tādām, kas attaisno iespējamās turpmākās īslaicīgās novirzes.

atbilst prasībai, saskaņā ar kuru valdības neto primārie izdevumi 2018. gadā nominālā izteiksmē jāsamazina vismaz par 0,2 %. Tas atbilstu ikgadējai strukturālai korekcijai vismaz 0,6 % apmērā no IKP. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks būtiskai novirzei no prasības 2018. gadā. Saskaņā ar prognozēm Itālija 2017. un 2018. gadā *prima facie* neizpildīs noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka Itālijai jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus, lai 2017. gadā nodrošinātu atbilstību šim noteikumam, un ka 2018. gadā būs vajadzīgi turpmāki pasākumi, lai izpildītu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tomēr, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 1466/97, budžeta plānu un rezultātu novērtējumā būtu jāņem vērā dalībvalsts budžeta bilance, ievērojot cikliskos apstākļus. Kā atgādināts Komisijas paziņojumā, kas pievienots šiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, 2018. gada budžeta plāna projekta novērtējumā un vēlākajā 2018. gada budžeta rezultātu novērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis sasniegt fiskālu nostāju, kura sekmē gan to, ka tiek nostiprināta pašreizējā ekonomikas atveseļošanās, gan nodrošināta Itālijas publisko finanšu stabilitāte. Šajā kontekstā Komisija plāno izmantot piemērojamo rīcības brīvību, ņemot vērā ciklisko situāciju Itālijā.

- (11) Sakarā ar to, ka Itālija 2015. gadā *prima facie* neizpildīja noteikumu par parādu, Komisija 2017. gada 22. februārī saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu publiskoja ziņojumu, kurā tika secināts, ka „pašreizējā analīze liecina, ka būtu jāuzskata, ka Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/97 definētais parāda kritērijs pašlaik nav izpildīts, ja vien līdz 2017. gada aprīlim netiks ticami īstenoti tie papildu strukturālie pasākumi vismaz 0,2 % apmērā no IKP, kurus valdība apņēmas pieņemt ne vēlāk kā līdz minētajam laikam, lai samazinātu novirzi no atbilstības preventīvajai daļai 2017. gadā (un tādējādi arī 2016. gadā). Taču lēmums par to, vai ieteikt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras uzsākšanu, tiks pieņemts, pamatojoties vienīgi uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi un ņemot vērā jaunākos datus par 2016. gadu un to fiskālo saistību izpildi, ko Itālijas iestādes uzņēmas 2017. gada februārī.” 2017. gada aprīlī Itālijas valdība pieņēma prasītos papildu konsolidācijas pasākumus. Tādēļ uzskatāms, ka šajā posmā nav vajadzīgi turpmāki pasākumi, lai 2015. gadā izpildītu parāda kritēriju. Komisija 2017. gada rudenī atkārtoti novērtēs Itālijas atbilstību parāda kritērijam, pamatojoties uz paziņotajiem datiem par 2016. gadu un Komisijas 2017. gada rudens prognozi, kurā būs iekļauta jauna informācija par budžeta izpildi 2017. gadā un faktiskajiem budžeta plāniem 2018. gadam.
- (12) Plānots, ka augstais Itālijas valsts parāda īpatsvars stabilizēsies, taču nesamazināsies, kam par iemeslu ir strukturālās primārās bilances pasliktināšanās un pašreizējie makroekonomikas nosacījumi. Tā kā valsts parāda īpatsvars sasniedz vairāk nekā 130 % no IKP, tas nozīmē, ka parāda apkalpošanas izmaksu segšanai tiek rezervēti ievērojami resursi, kas nāk par sliktu izaugsmi veicinošākām jomām, tostarp izglītībai, inovācijai un infrastruktūrai.
- (13) Vairāku iemeslu dēļ Itālijas nodokļu sistēma nesekmē ekonomikas izaugsmi un efektivitāti. Neraugoties uz nesen īstenoto nelielo samazinājumu, nodokļu slogs uz ražošanas faktoriem joprojām ir viens no lielākajiem Eiropas Savienībā. Ir iespējams budžetu neietekmējošā veidā vēl vairāk virzīties uz nodokļiem, kuriem ir mazāk negatīva ietekme uz izaugsmi. 2015. gadā tika atcelts galvenajai dzīvesvietai piemērojamais nodoklis, kas bija solis atpakaļ efektīvākas nodokļu struktūras sasniegšanas procesā. Ilgi gaidītā nodokļu izdevumu pārskatīšana, jo īpaši attiecībā uz samazinātajām PVN likmēm, tika vēlreiz atlikta – neraugoties uz to, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem šāda pārskatīšana jāveic ik gadu. Joprojām nav pieņemta

novecojušo kadastrālo vērtību reforma atbilstīgi pašreizējai tirgus vērtībai. Vāja nodokļu saistību izpilde un sarežģīts nodokļu kodekss palielina slogu uz uzņēmumiem un mājsaimniecībām, kas pilda nodokļu saistības. Solis pareizajā virzienā ir tādi nesen pieņemtie pasākumi kā obligāta elektronisko rēķinu sagatavošana un „dalītais maksājums” par valsts struktūru veiktajiem pirkumiem. Tomēr privātā sektora darījumos elektronisko rēķinu sagatavošana nav obligāta, un nesen ir paaugstinātas maksimālās robežas skaidras naudas izmantošanai, kā rezultātā elektronisko maksājumu izmantošana joprojām ir krietni zemākā līmenī salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju, kas kaitē nodokļu saistību izpildei.

- (14) Attiecībā uz budžeta procedūru jāatzīmē, ka 2016. gadā tika pieņemta visaptveroša reforma. Komisija turpinās uzraudzīt, kā tiek īstenota šī reforma, ar kuru izdevumu pārskatīšana lielākā mērā tiktu integrēta budžeta procedūrā.
- (15) Itālijas pamatnosacījumus, valsts pārvaldi un uzņēmējdarbības vidi joprojām ietekmē vairākas strukturālas nepilnības. Šīs nepilnības turpina bremzēt reformu īstenošanu, kavē ieguldījumus, rada neskaidrību un paver iespējas izdevīguma meklēšanai. Pēdējos gados pieņemtās civiltiesību sistēmas reformas, kuru mērķis ir palielināt tiesu sistēmas efektivitāti, uzlabot lietu pārvaldību un nodrošināt procesuālo disciplīnu, tikai ļoti lēni sāk uzrādīt rezultātus. Liela problēma vēl aizvien ir civillietu tiesvedības ilgums. Kaut arī gan nolēmumu pieņemšanas laiks, gan neizskatīto civillietu un komercietu uzkrātais apjoms zemākajās instancēs ir nedaudz samazinājies, tas joprojām ir viens no augstākajiem visās instancēs Eiropas Savienībā. Saskaņā ar vēl nepieņemto civiltiesvedības reformu ir paredzēts noteikt vēl stingrākus kritērijus apelāciju pieņemšanai, racionalizēt visās instancēs civilprocesu un noteikt šķēršļus maldinošai tiesvedībai.
- (16) Vairāki rādītāji apstiprina, ka korupcija Itālijā vēl aizvien ir liela problēma, neraugoties uz līdz šim pieņemtajām reformām. Kopš 2014. gada vēl nav pieņemta jau sen nepieciešamā noilguma termiņa reforma, kuras mērķis ir pastiprināt cīņu pret korupciju. Savā pašreizējā formā noilguma termiņš rada situāciju, kad pēc notiesāšanas pirmajā instancē daudzas lietas vairs netiek izskatītas noilguma dēļ. Turklāt valsts korupcijas apkarošanas iestādei ir ierobežoti finanšu resursi un cilvēkresursi, lai pildītu savus uzdevumus, un preventīvais regulējums joprojām ir sadrumstalots.
- (17) 2015. gadā tika pieņemts visaptverošs reglamentējošs likums valsts pārvaldes reformēšanai. Tam ir potenciāls uzlabot valsts pārvaldes lietderību un efektivitāti. Tomēr pēc Konstitucionālās tiesas 2016. gada novembra nolēmuma, ar kuru tika pasludināts, ka dažu īstenošanas dekrētlikumu pieņemšanai nepieciešamā procedūra ir antikonstitucionāla, svarīgu reformas daļu īstenošana joprojām nav pabeigta. Nolēmums jo īpaši attiecas uz trīs svarīgām reformas jomām – vietējiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, valsts nodarbinātības dienestiem un valsts uzņēmumiem. Ir vajadzīgas jaunas likumdošanas iniciatīvas, lai vadības līmenī reformētu vietējos sabiedriskos pakalpojumus un valsts nodarbinātības dienestus, jo termiņš šīs jomas skarošo dekrētu pieņemšanai beidzās 2016. gada novembrī. Attiecībā uz valsts uzņēmumiem ir jāgroza pirms nolēmuma pieņemtais dekrēts. Reformas mērķis ir samazināt valsts uzņēmumu skaitu, uzlabot to efektivitāti un nodrošināt, ka tie darbojas saskaņā ar vieniem un tiem pašiem noteikumiem, kurus piemēro privātu uzņēmumiem. Plānoto privatizāciju īstenošana sekmētu arī valsts uzņēmumu racionalizāciju.

- (18) Arī konkurences pamatnosacījumi vēl aizvien ir nelabvēlīgi. Konkrēti – joprojām nav pieņemts 2015. gada ikgadējais konkurences likums. Būtiski šķēršļi konkurencei joprojām pastāv konkrētos sektoros, piemēram, tādos kā reglamentētās profesijas, koncesijas, publiskais iepirkums un atļauju sistēma, kā arī vietējie sabiedriskie pakalpojumi, tostarp transports. Konkrēti – vēl aizvien ir gūts ļoti ierobežots progress, lai veicinātu efektīvu, pārredzamu un uz konkurenci vērstu sabiedriskā transporta tirgus darbību, jo īpaši attiecībā uz dzelzceļu, kas darbojas ar valdības koncesijām. Saskaņā ar jaunu rādītāju, ko izstrādājusi Komisija, vairumā analizēto profesiju gadījumā ierobežojumu līmenis Itālijā ir augstāks nekā vidējais svērtais rādītājs Eiropas Savienībā. 2017. gada janvārī pieņemtajā Komisijas paziņojumā par profesionālo pakalpojumu regulējuma reformu ieteikumiem, kurš veido daļu no pasākumu kopuma šķēršļu novēršanai pakalpojumu tirgos¹⁵, attiecībā uz katru profesiju tika sniegti konkrēti norādījumi, lai risinātu šo problēmu.
- (19) Lielais ienākumus nenesošu aizdevumu uzkrājums banku nozarē joprojām kaitē banku peļņai un to spējai iekšēji piesaistīt kapitālu. Tas negatīvi ietekmē – jo īpaši maziem uzņēmumiem paredzētu – kredītu piedāvājumu. Līdz šim īstenotās politikas iniciatīvas vēl nav būtiski samazinājušas ienākumus nenesošu aizdevumu apjomu. Uzraudzības norādījumi par ienākumus nenesošu aizdevumu pārvaldību valsts līmenī joprojām ir nepietiekami izstrādāti. Mazas un vidēja lieluma bankas vēl aizvien ir neaizsargātākas nekā lielas kredītiestādes. Tāpēc Komisija uzraudzīs to, kā tiek īstenota lielāko kooperatīvo banku (*banche popolari*) un mazo krājaizdevu sabiedrību korporatīvās pārvaldības reforma, kurai ir būtiska nozīme banku sistēmas konsolidācijā. Maksātnespējas un nodrošinājuma īstenošanas regulējums joprojām neļauj pietiekami ātri pārstrukturēt ienākumus nenesošus aizdevumus, jo īpaši attiecībā uz maziem un mikro uzņēmumiem. Parlamentā pašlaik tiek apspriests reglamentējošā likuma projekts, kura mērķis ir pārstrādāt un racionalizēt maksātnespējas procedūru un izpildes instrumentus un kurš varētu palīdzēt novērst esošās nepilnības un sekmēt sekundārā apgrūtinošo parādsaistību tirgus izveidi Itālijā.
- (20) Neraugoties uz to, ka reformas ir veicinājušas pakāpenisku situācijas uzlabošanu darba tirgū, ilgtermiņa un jauniešu bezdarba līmenis joprojām ir augsts (2016. gadā attiecīgi 6,7 % un 38 %), un vairāk nekā 1,2 miljoni jauniešu nemācās, nestrādā un neapgūst arodu. Kaut arī shēmas „Garantija jauniešiem” īstenošanā ir gūti ievērojami panākumi, tomēr dažas problēmas saglabājas, lai nodrošinātu vēl efektīvāku un pilnīgu īstenošanu. Piedāvājumu skaits un kvalitāte joprojām ir zemi, savukārt reģionālās atšķirības shēmas īstenošanā ir lielas. Aktīvas darba tirgus politikas reforma, tostarp tās pārvaldības sistēma, joprojām ir agrīnā īstenošanas posmā, un nodarbinātības dienesti vēl aizvien ir vāji, turklāt vērojamas lielas reģionālās atšķirības. Pieaugušo izglītība ir nepietiekami attīstīta, kas var negatīvi ietekmēt mazprasmīgu personu rezultātus darba tirgū.
- (21) Sieviešu dalība darba tirgū un viņu darbaspēka potenciāls joprojām netiek pilnībā izmantoti. Sieviešu nodarbinātības rādītājs ir viens no zemākajiem Eiropas Savienībā. Daži nodokļu un pabalstu sistēmas elementi vēl aizvien mazina otro pelnītāju motivāciju iesaistīties darba tirgū, savukārt cenu ziņā pieejami (bērnu un vecu cilvēku) aprūpes pakalpojumi joprojām ir pieejami tikai ierobežotā apmērā, turklāt vērojamas lielas reģionālās atšķirības. Paternitātes atvaļinājumu īpatsvars ir viens no zemākajiem Eiropas Savienībā.

¹⁵ COM(2016) 820 *final*, COM(2016) 821 *final*, COM(2016) 822 *final*, COM(2016) 823 *final*, COM(2016) 824 *final*.

- (22) Otrā līmeņa sarunas par darba koplīgumiem netiek plaši izmantotas. Tas kavē resursu efektīvu sadali un algu pielāgošanos vietējiem ekonomikas apstākļiem. Tam par iemeslu cita starpā ir spēkā esošie darba koplīguma slēgšanas sarunu pamatnoteikumi un prakse, kas nerada skaidras attiecības starp darba devēju un darba ņēmēju un sniedz tikai ierobežotas iespējas risināt šādas sarunas vietējā līmenī. Nodokļu atvieglojumi, kurus piemēro ar ražīgumu saistītiem algas paaugstinājumiem, nav izrādījušies efektīvi, lai lielākā apmērā risinātu otrā līmeņa sarunas par darba koplīgumiem.
- (23) Nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku īpatsvars krietni pārsniedz ES vidējo rādītāju, jo īpaši bērnu un migrantu izcelsmes personu vidū. Pastāv arī ievērojamas reģionālās atšķirības. Zināmi panākumi ir gūti attiecībā uz valsts stratēģiju nabadzības apkarošanai. Nesen pieņemtais likums par garantēto ienākumu minimumu ir pozitīvi vērtējams solis virzībā uz to, lai izveidotu vienotu un visaptverošu nabadzības apkarošanas sistēmu. Minētā likuma efektivitāte būs atkarīga no tā pareizas īstenošanas, piesaistot pienācīgus resursus (tostarp apvienojot dažādus sociālos pabalstus), izmantojot šos resursus mērķtiecīgi (veicot materiālā stāvokļa pārbaudi un prioritārā kārtā piešķirot tos ģimenēm ar bērniem) un nodrošinot uz vietas efektīvas procedūras – gan ienākumu atbalsta izmaksāšanai, gan labi integrētu pakalpojumu sniegšanai. Šajā posmā nav skaidrs, vai finanšu resursi būs pietiekami, lai atrisinātu Itālijā nabadzības problēmu. Svarīgākie uzdevumi joprojām ir papildu resursu nodrošināšana, vienlaikus ievērojot budžeta mērķus, sociālās palīdzības sistēmas sadrumstalotības samazināšana, sociālo izdevumu racionalizēšana un šo izdevumu noslieces uz pensiju finansēšanu mazināšana.
- (24) Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Itālijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi stabilitātes programmu un valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Itālijai adresētiem ieteikumiem. Vērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Itālijā, bet arī atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina ES vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot ES līmeņa ieguldījumu.
- (25) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi stabilitātes programmu, un tās atzinums¹⁶ ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā.
- (26) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi valsts reformu programmu un stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1.–4. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Itālijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Īstenot savu fiskālo politiku atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām, kas nozīmē būtiskus fiskālos pasākumus 2018. gadā. Veicot politikas rīcību, uzmanība būtu jāpievērš tādas fiskālās nostājas sasniegšanai, kura sekmē gan to, ka tiek nostiprināta pašreizējā ekonomikas atveseļošanās, gan nodrošināta Itālijas publisko finanšu stabilitāte. Budžetu neietekmējošā veidā novirzīt nodokļu slogu no ražošanas faktoriem uz nodokļiem, kas ir mazāk kaitējoši izaugsmei, izlēmīgi rīkojoties, lai samazinātu nodokļu izdevumu skaitu un tvērumu, reformējot novecojušo kadastrālo sistēmu un atkal ieviešot mājāsaimniecībām ar augstiem

¹⁶ Atbilstīgi Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktam.

ienākumiem piemērojamo nodokli par galveno dzīvesvietu. Paplašināt elektronisko rēķinu un maksājumu obligāto izmantošanu.

2. Saīsināt tiesvedības ilgumu civillietās, panākot lietu efektīvu pārvaldību un ieviešot noteikumus, ar kuriem nodrošina procesuālo disciplīnu. Pastiprināt cīņu pret korupciju, jo īpaši pārskatot noteikumus par noilguma termiņu. Pabeigt reformas valsts nodarbinātības jomā un uzlabot valsts uzņēmumu efektivitāti. Nekavējoties pieņemt un īstenot vēl nepieņemto konkurences likumu un novērst atlikušos konkurences ierobežojumus.
3. Paātrināti samazināt ienākumus nenesošu aizdevumu apmēru un pastiprināt iniciatīvas, kuru mērķis ir bilanču attīrīšana un pārstrukturēšana, jo īpaši valsts uzraudzībā esošajās bankās. Visaptveroši pārskatīt maksātspējas un nodrošinājuma īstenošanas tiesisko regulējumu.
4. Iesaistot sociālos partnerus, pastiprināt darba koplīgumu slēgšanas sistēmu, lai darba koplīgumos varētu labāk ņemt vērā vietējos nosacījumus. Nodrošināt efektīvu aktīva darba tirgus politiku. Atvieglot darba sākšanu ģimenes otram pelnītājam. Racionalizēt sociālos izdevumus un uzlabot to struktūru.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*